

Eljárási szabályok villamosenergia-ipari ágazati sztrájk esetén

A 2008. július 1-jén hatályba lépett Villamosenergia-ipari Ágazati Kollektív Szerződés (VKSZ) IV. fejezetének 5. pontjában foglaltak megvalósításaként a VKSZ-t aláíró felek az alábbiakban állapodnak meg:

1. A jelen szabályozás célja és tartalma

1.1. A szabályozás célja

A villamosenergia-ipari ágazati (középszintű) sztrájk esetére a sztrájkokról szóló 1989. évi VII. törvény (a továbbiakban: sztrájktörvény) rendelkezései az irányadóak.

A szabályozás célja a sztrájktörvényben foglalt jogok és kötelezettségek részletes szabályozása annak érdekében, hogy a jelen dokumentumban meghatározott ágazati sztrájk – mint érdekérvényesítési eszköz – rendezett és szabályozott módon kerüljön lebonyolításra, illetőleg a konfliktus lehetőség szerint a szociális partnerség keretében megoldódjon.

1.2. A villamosenergia-ipari ágazati sztrájk fogalma

A munkavállalókat a gazdasági és szociális érdekeik biztosítására a sztrájktörvény 4. § (2) bekezdésében foglaltak alapján – tekintettel arra, hogy a VKSZ hatálya alá tartozó munkáltatók, mint villamosenergiát, illetve egyéb energiát szolgáltató szervek, a lakosságot alapvetően érintő tevékenységet végeznek – a sztrájk joga csak korlátozottan illeti meg: a sztrájk csak úgy gyakorolható, hogy az a még az elégséges szolgáltatás teljesítését nem gátolja.

E szabályozás szempontjából villamosenergia-ipari ágazati sztrájknak az a munkabeszüntetés minősül, amelyet a villamosenergia-iparban működő, jelen VKSZ-t aláíró szakszervezet(ek) – a munkavállalók képviselőitében – kezdeményez(nek), jelen szabályozásban rögzített eljárási szabályok betartásával az ágazatot érintő szociális-, bér-, és munkaügyi kérdésekben felmerült konfliktusok megoldása érdekében, és az ágazatban működő munkáltatók többségét – tulajdonosi hovatartozástól függetlenül – érinti.

Az ágazati figyelmeztető és szolidaritási sztrájk szintén ágazati sztrájknak minősül, így jelen megállapodás előírásait eben az esetben is – értelemszerűen – alkalmazni kell.

1.3. A VKSZ-t aláíró felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy törekednek a sztrájk megelőzésére, és a jelen VKSZ-ben szabályozott gazdasági és szociális érdekek biztosításával kapcsolatos minden egyes vitát törekszenek egyeztetés útján rendezni az alábbi eljárási szabályok szerint.

2. A sztrájkhelyzet bejelentése, a sztrájk kezdeményezése

Az ágazatot érintő szociális, bér-, és munkaügyi kérdésekben szervezett ágazati sztrájk esetén a szociális partnerek az alábbiak szerint járnak el:

- 2.1. A Felek alapvető érdekegyeztető fóruma a Villamosenergia-ipari Alágazati Párbeszéd Bizottság (VÁPB). A VÁPB Alapszabálya rögzíti, hogy a VÁPB feladata a Felek közötti egyeztetés, megállapodások kötése. Erre figyelemmel sztrájk kezdeményezésre csak akkor kerülhet sor, ha a vita alapjául szolgáló kérdésben – a sztrájktörvény 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti egyeztetési eljárást megelőzően – a VÁPB keretei között a Felek a tárgyalás megkezdésétől számított 15 munkanapon belül nem tudnak megegyezésre jutni feltéve, hogy a konfliktus alapjául szolgáló kérdés a munkáltatói szövetség hatáskörébe tartozik, illetve hogy a konfliktus alapjául szolgáló kérdésről a VÁPB-n nem tárgyaltak a felek.
- 2.2. A sztrájk kezdeményezésére a sztrájkhelyzet bejelentését követően az egyeztetési eljárás kezdeményezésével kerülhet sor. Az egyeztetési eljárást a jelen VKSZ-t aláíró szakszervezet(ek) írásban kezdeményezheti(k), amelyet a VTMSZ Választmánya Elnökének kell átadni.
- 2.3. Az egyeztetési eljárás kezdeményezésének tartalmi kellékei az alábbiak:
 - a konfliktus alapjául szolgáló kérdés, illetve a követelések leírása, indokolása,
 - az Egyeztető Bizottságba a szakszervezet(ek) részéről delegált személyek felsorolása,
 - nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy az egyeztetés alatt sor kerül-e, és ha igen mikor, milyen formában kerül sor a maximum kétórás figyelmeztető sztrájkra.
- 2.4. A VTMSZ Választmánya Elnöke az egyeztetés kezdeményezését haladéktalanul nyilvántartásba veszi, és megteszi a szükséges intézkedéseket az alábbiak szerint:
 - Intézkedik az Egyeztető Bizottságba a munkáltatói képviselők kijelöléséről,
 - 24 órán belül összehívja az Egyeztető Bizottság első ülését.

3. Az egyeztetési eljárás

Az egyeztetési eljárás kétszintű: ágazati és helyi.

3.1. Ágazati szintű egyeztetési eljárás

- 3.1.1. Az ágazati szintű egyeztetési eljárás az Egyeztető Bizottság első ülésével kezdődik, és a lefolytatására nyitva álló határidő 5 munkanap.
- 3.1.2. Az Egyeztető Bizottságba mind a kezdeményező(k), mind a VTMSZ maximum 5-5 tagot küldenek. Az Egyeztető Bizottság levezető elnöke a Munkaügyi Közvetítő és Döntőbírói Szolgálat elnöke, akadályoztatása esetén megbízottja.

- 3.1.3. Az egyeztetési eljárásban mindkét fél jogosult az egyeztetés során két-két fő szakértőt megbízni.
- 3.1.4. Az Egyeztető Bizottságban a Felek további egyeztetést folytatnak a konfliktus alapjául szolgáló kérdésben.
- 3.1.5. Az Egyeztető Bizottság tevékenységéről mindkét fél által aláírt jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyv vezetéséről a levezető elnök gondoskodik.

3.2. Helyi szintű egyeztetési eljárás

- 3.2.1. A helyi szintű egyeztetési eljárás az elégséges szolgáltatásról született megállapodás 2.1 pontjában foglaltak esetén akkor veszi kezdetét, ha a sztrájk bejelentése a 4.1 pont szerint megtörtént.
- 3.2.2. A helyi szintű egyeztetési eljárást a munkáltató és a sztrájkban résztvevő helyi reprezentatív szakszervezetek folytatják le a helyi sztrájkra kialakított eljárási rendjük vagy eseti megállapodásuk szerint.
- 3.2.3. Az egyeztetési eljárás során – ha az ágazati szinten megállapított elégséges szolgáltatás végrehajtásáról folytatnak tárgyalást a felek, különösen a sztrájk alatt munkavégzésre vagy készenlét, ügyeleti szolgálatra kötelezett munkavállalók meghatározására, a VET, a Sztrájktörvény, illetve MEH előírásaival összhangban.
- 3.2.4. A helyi szintű egyeztetésre nyitva álló határidő 72 óra.

4. A sztrájk lefolytatása

- 4.1. Amennyiben a jelen szabályozásban rögzített egyeztető eljárások nem vezetettnek eredményre, vagy az egyeztető eljárás a sztrájkot kezdeményező(k)nek fel nem róható ok miatt nem jött létre, a szakszervezet(ek) sztrájk lefolytatását jelentheti(k) be, amelynek kezdő és befejező időpontját legalább 72 órával megelőzően az Egyeztető Bizottságnak be kell jelenteni.
- 4.2. Nincs helye sztrájknak, ha az életet, az egészséget, a testi épséget, vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyezteti.
- 4.3. A sztrájk az együttműködő villamosenergia-rendszer üzemének biztonságát nem veszélyeztetheti.
- 4.4. A sztrájk alatt minden érintett társaság minden munkavállalója az együttműködésre is figyelemmel, köteles gondoskodni – különösen a saját területén – a személy- és vagyonvédelemről.

5. Az elégséges szolgáltatás

Jelen megállapodás elválaszthatatlan részét képezi az Ágazati Villamosenergia-ipari sztrájk egyes kérdéseire és az elégséges szolgáltatásra vonatkozó 1. és 2. számú melléklet.

Budapest, 2009.

VTMSZ

EVDSZ

BDSZ

Jelen megállapodásban és annak mellékleteiben foglaltakat alulírottak jóváhagyólag aláírták.

MEH

KHEM

MAVIR Zrt.

Az ágazati villamosenergia-ipari sztrájk egyes kérdései és az elégséges szolgáltatás.

Jelen megállapodás a Villamosenergia-ipari Ágazati Kollektív Szerződés IV. fejezetének 5. pontban foglalt megvalósításaként került rögzítésre.

1.) Elégséges szolgáltatás személyi kérdésköre

Felek megállapodnak abban, hogy a villamosenergia-ipari munkáltatók alatt az 2. sz. mellékletben felsorolt munkáltatókat értik.

Az itt fel nem sorolt gazdasági társaságokra az elégséges szolgáltatás biztosításának kötelezettsége nem áll fenn.

Az 2. melléklet szerint feltüntetett munkáltatók munkavállalói vonatkozásában sztrájk alatt azon munkavállalók kötelesek munkát végezni, akik normál körülmények között munkaszüneti napon is munkát végeznének, tehát folytonos műszakban dolgoznak, illetve készenlétet, ügyeletet adnak.

Aláíró felek tudomásul veszik, hogy ezen munkavállalói kör munkavégzése tehát az elégséges szolgáltatás villamosenergia-ipari specifikuma.

2.) Elégséges szolgáltatás kérdésköre, az ágazati sztrájk lehetséges típusai.

Az ágazati sztrájk típusait jelen pont rögzíti. Mindegyikre vonatkozik, hogy nincs helye a sztrájknak, ha az életet, a testi épséget vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyezteti.

Az ágazati sztrájk típusok alkalmazásában ill. kiválasztásában (egy típus, vagy több típus együttes alkalmazása) a döntés az ágazati sztrájkot meghirdető ágazati reprezentatív szakszervezet(ek) joga.

2.1) Ágazati sztrájk rendszerszintű hatás nélkül

A sztrájk az ágazati munkavállalókat érintő konfliktus megoldása céljából meghirdetésre kerül, de rendszerszintű hatása nincs.

Ez esetben az ágazati szakszervezeti sztrájk közös célok elérésében megvalósított helyi sztrájkok összessége, fogyasztói kikapcsolással nem jár,

ugyanakkor az 1.) pont szerinti munkavállalók munkavégzési szabályozásának betartásával sztrájk tartható.

A Rendszerirányító közbeavatkozását nem igényli.

2.2) Ágazati sztrájk rendszerszintű hatással, fogyasztói korlátozás nélkül

A sztrájk az ágazati munkavállalókat érintő konfliktus megoldása céljából meghirdetésre kerül, rendszerszintű hatása abban van, hogy a Rendszerirányító menetrendjétől eltérő menetrendet szükséges megvalósítani a tervezett, a sztrájjal összefüggésben levő erőműves leterhelések miatt.

Fogyasztói korlátozással nem jár, ugyanakkor a menetrendtől való eltérése miatt nem érvényesül a „minimális költség elve”.

Az ágazati reprezentatív szakszervezet sztrájkbizottsága vállalja, hogy a tartalék kapacitások igénybevételén (meleg tartalék, lehetséges aktuális import) túlmenően a rendszer egyensúlyát nem biztosító leterhelést nem kezdeményez.

A MAVIR Zrt. képviselője vállalja, hogy feltárja és bemutatja a tartalék kapacitások nagyságát. Felek megállapodnak abban, hogy a menetrendhez képest történő leterhelés mennyisége azonos a tartalékkapacitás 80%-os mértékével. Felek (szakszervezet – MAVIR) vállalják, hogy megállapodnak a tételes erőműves leosztásában.

A felek (szakszervezet – MAVIR) vállalják, hogy a leterhelés folyamatos egyeztetés mellett történik. Amennyiben pl. üzemzavar miatt változik a menetrendi környezet, a Rendszerirányító a megállapodástól eltérhet az indoklásnak a sztrájkot meghirdető ágazati szakszervezet részére történő írásbeli átadása mellett.

Az ágazati menetrendtől való % eltéréssel arányos mértékben a kapcsolt hőtermeléssel rendelkező erőművek a kiadott hőmennyiséget is csökkentik.

A megállapodásban rögzített és a menetrendtől eltérő teljesítményt egyeztetett és engedélyezett módon a Rendszerirányító meleg tartalékból, illetve a lehetséges importból pótolja.

2.3) Ágazati sztrájk fogyasztói korlátozással az elégséges szolgáltatás biztosítása mellett.

Felek megállapodnak abban, hogy fogyasztói korlátozással járó ágazati sztrájk esetében a 281/2002 (XII.21) kormányrendelet alapján a Rotációs Kikapcsolási Rend képezi az eljárás alapját.

Az ágazati sztrájkról szóló döntést az ágazat reprezentatív szakszervezet sztrájkbizottsága hozhat az azt megelőző kötelező érvényű egyeztetési folyamat sikertelensége esetén. A konkrét kikapcsolásokat a rendszerirányítási tevékenység engedélyese, a Rendszerirányító a –krízis terv rendelkezéseivel összhangban- rendeli el, az ágazati sztrájkbizottságnak a sztrájk időpontjára vonatkozó döntése alapján.

A fogyasztói kiértékeléseket az RKR 5.4 alapján a Rendszerirányító elvégzi.

Az ágazati sztrájkhoz vezető munkaügyi konfliktust jelen megállapodás jóváhagyói az RKR 5. pontja alapján a „6 órát meghaladó jelentős zavarnak” minősítik, és az az RKR 5.3 szerinti válsághelyzet II. fokozatának megfelelő.

Villamosenergia-ipari sztrájk során még elégséges szolgáltatásnak tekinthető, ha az RKR keretén belül egy korlátozási csoport 3 órán keresztül a védett és létfontosságú fogyasztókat nem tartalmazó csoportból kikapcsolásra kerül.

Ha jelen megállapodást aláíró felek eltérő módon nem állapodnak meg, a sztrájk meghirdetésekor a 18 csoportból a kezdő korlátozási csoport véletlenszerűen, sorsolással kerül meghatározásra.

A sztrájk időtartamától függően 3 órás váltásban a további korlátozási csoport növekvő sorrendben kerül kiválasztásra.

Felek megállapodnak abban, hogy az RKR-től függetlenül valamennyi korlátozási csoportból a megyeszékhelyi illetve a fővárosi díszkivilágítás kikapcsolása még megfelel az elégséges szolgáltatásnak.

A díszkivilágítás kikapcsolásának elrendelését a Rendszerirányító végzi.

Ezek kikapcsolási eljárásrendjét az RKR 3. pontjában meghatározott Krízis Munkabizottság Hálózati Munkacsoportja készíti el.

2. sz. melléklet: Lista az elégséges szolgáltatásban érintett munkáltatókról